

Állásfoglalás az egészség- és öngéleyező pénztárak által megbízási jogviszony keretében foglalkoztatott befektetésekért felelős vezető díjának fedezetéről, elszámolásáról

1. KÉRELEM

A Kérelmező abban a kérdésben kéri az MNB álláspontját, hogy saját vagyongazdálkodást végző intézményként elszámolhatja-e a fedezeti alap terhére, ilyen módon kimutathatja-e a fedezeti alap ráfordításai között a megbízási jogviszony útján foglalkoztatott befektetésekért felelős vezető fedezeti alaphoz jutó bruttó megbízási díját és annak szociális hozzájárulási adóját.

2. JOGKÉRDÉS ÉS A KÉRELMEZŐ ÁLLÁSPONTJA

2.1. Az önkéntes kölcsönös egészség- és öngéleyező pénztárak beszámolóképzési és könyvvizelési kötelezettségének sajátosságairól szóló 252/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet (Eszr.) 29. § (6) bekezdés c) pontja kimondja, hogy a fedezeti alap kiadásai között a pénzügyi műveletek ráfordításaként kell kimutatni a befektetési tevékenységhez kapcsolódó befektetési szolgáltatások ráfordításainak fedezeti alaphoz jutó vagyonarányos részét.

A pénztárak és a foglalkoztatói nyugdíjnyújtó intézmény által a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 60/2023. (XI. 24.) MNB rendelet (Adatszolgáltatási rendelet) az adatszolgáltatás teljesítésével összefüggésben a befektetések vagyonarányos költségei közé sorolja a vagyongazdálkodási és letétkezelési díj mellett a pénztár saját befektetéseit kezelő, e tevékenységet kizárólagosan végző, munkaviszony keretében foglalkoztatott személyek személyi jellegű költségeit és azok közterheit a teljes pénztári vagyon és a saját kezelésű vagyon arányában.

2.2. Az Eszr. 29. § (6) bekezdés c) pontja a befektetési tevékenységgel összefüggésben igénybe vett befektetési szolgáltatással kapcsolatos ráfordítások között a vagyongazdálkodási és letétkezelési díjakat nevesíti, a kérelemben foglaltak alapján pedig a jogkérdés az, hogy a megbízási jogviszony keretében foglalkoztatott befektetésekért felelős vezető által generált bérköltség és bérjárulékok ide sorolandók-e.

2.3. A Kérelmező álláspontja szerint az önkéntes egészségpénztárakra vonatkozó számviteli és adatszolgáltatási előírások alapján a befektetésekért felelős vezető megbízási díjának arányosan számolt (fedezeti alaphoz jutó) hányada minősülhet vagyongazdálkodási díjnak, és ezért kimutatható a fedezeti alap kiadásai között, elszámolható ezen alap terhére.

3. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

3.1. Az MNB tájékoztatásának keretei

Az MNB honlapján megtalálható tájékoztatóval¹ (Tájékoztató) összhangban, állásfoglalás kiadására jellemzően jogszabályi rendelkezések értelmezése, vagy keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal való feltöltése vonatkozásában kerül sor. Az MNB célja az állásfoglalások kiadásával az, hogy jogi normák által nem szabályozott kérdésekben, vagy többféleképpen értelmezhető, adott esetben egymásnak ellentmondó jogi szabályozás esetén saját álláspontját ismertesse az állásfoglalást kérő személy részére annak érdekében, hogy ezen állásfoglalást kérő személy az MNB – nem kötelező erejű – állásfoglalása ismeretében kialakíthassa saját jogi álláspontját. Ennek megfelelően az MNB kizárólag konkrét jogkérdésben foglal állást, nincs hatásköre egyéb szabályzatok, szerződések, termékek, üzleti megoldások, folyamatok jogi megfelelésének előzetes, általános vizsgálatára és jogi állásfoglalás keretén belül egyedi üzleti konstrukciók vagy szerződések jóváhagyására.

Az MNB állásfoglalása orientáló jellegű iránymutatás, mely egy esetleges jogvita esetén a bíróságot semmilyen formában nem köti. Ezért az állásfoglalás kiadása nem mentesíti az adott állásfoglalást kérő személyt saját jogi álláspontja kialakításának szükségessége és az ezért fennálló felelősség alól. Bármely tevékenység, üzleti döntés, jogügylet, üzleti modell stb. megkezdésének, elhatározásának, végrehajtásának az MNB állásfoglalásától való függővé tétele kizárólag az állásfoglalást kérő személy felelőssége. Az állásfoglalás tartalmából vagy kiadásának időtartamából eredő következményekért az MNB-t felelősség nem terheli.

¹ <https://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalasok/allasfoglalas-keressel-kapcsolatos-eljarasok-es-elvek>

3.2. Az MNB állásfoglalása

3.2.1. A megbízási jogviszony keretében alkalmazott befektetési vezető személyével összefüggő bérköltség, valamint bérjárulék vagyonarányos, azaz fedezeti alapra jutó részét a fedezeti alap kiadásai között *kell* kimutatni, illetve elszámolni az alábbiak szerint.

3.2.2. Az Eszr. „Az eredménykimutatás tartalma, tagolása” című fejezetét a 29. § tartalmazza. A 29. § (1) bekezdése szerint „Az eredménykimutatás elkészítésének célja a pénztár tárgyévi eredményének bemutatása és összehasonlítása az előző üzleti év eredményével. Ennek megfelelően tartalmazza az eredmény levezetését, alapok szerint részletezve.” Ugyanezen § (3) bekezdése értelmében „A fedezeti alap eredménye a szolgáltatási tevékenységgel, a működési alap eredménye a fenntartással, üzemeltetéssel és a kiegészítő vállalkozási tevékenységgel, a likviditási alap eredménye a garanciális biztosítékokkal kapcsolatosan a tárgyévben keletkezett nyereséget vagy veszteséget mutatja.” E § további bekezdései rögzítik az egyes alapok bevételeinek és kiadásainak elszámolására vonatkozó rendelkezéseket.

3.2.3. A személyi jellegű kiadásokkal kapcsolatos *általános* elszámolási szabályt az Eszr. 29. § (9) bekezdés b) pontja tartalmazza, mely szerint „A működési alap kiadásai között kell elkülönítetten kimutatni a pénztár működésével, kiegészítő vállalkozási tevékenységével, valamint a saját tevékenység keretében a pénztártagok részére nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban felmerült anyagjellegű kiadásokat, személyi jellegű kiadásokat, a kis értékű tárgyi eszközök beszerzésével kapcsolatos kiadásokat és egyéb kiadásokat. Itt kell kimutatni a Felügyelet részére történő befizetések összegét, valamint az Öpt. 36. §-a (4) bekezdésének b) pontja szerint a tárgyi eszközök beszerzésével, felújításával kapcsolatos kiadásokat, az immateriális javak beszerzésével kapcsolatos kiadásokat, továbbá a pénzügyi műveletek ráfordításait. Működési alapot terhelő kiadásként kell kimutatni a fedezeti, illetve likviditási alapba átcsoportosított pénzeszközöket is.

(...)

b) Személyi jellegű kiadások között kell kimutatni a Tv. 79. §-ában foglaltak szerint a pénztár működési, kiegészítő vállalkozási tevékenységével, valamint a pénztártagok részére nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban felmerült bérkiadásokat, személyi jellegű egyéb kiadásokat, valamint a bérjárulékokat.”

Főszabály szerint tehát e körbe tartoznak a pénztártagok részére nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban felmerült bérkiadások és bérjárulékok is.

Az Eszr. 1. § (2) bekezdése kimondja, hogy a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (**Számv. tv.**) rendelkezéseit az Eszr. szerinti eltérésekkel kell alkalmazni.

A Számv. tv. 79. §-a meghatározza a személyi jellegű ráfordítás, a bérköltség, a személyi jellegű egyéb kifizetés és a bérjárulékok fogalmát.

A 79. § (1)-(2) és (4) bekezdés szerint „(1) Személyi jellegű ráfordítások az alkalmazottaknak munkabéreként, a szövetkezet tagjainak munkadíjként elszámolt összeg, a természetes személy tulajdonos (tag) személyes közreműködése ellenértékeként kivett összeg, továbbá a személyi jellegű egyéb kifizetések, valamint a bérjárulékok.

(2) Bérköltség minden olyan - az üzleti évhez kapcsolódó - kifizetés, amely a munkavállalókat, az alkalmazottakat, a tagokat megillető, az érvényes rendelkezések szerint bérként vagy munkadíjként elszámolandó járandóság, ideértve a természetes személy tulajdonos (tag) személyes közreműködése ellenértékeként kivett összeget is, az alkalmazásban állók és a munkavégzésre irányuló további jogviszonyban állók részére az üzleti évre bérként számfejtett, elszámolt összeg (ideértve az üzleti év után elszámolt, jóváhagyott prémiumokat, jutalmakat, valamint a 13. és a további havi fizetést is), amely elemeiben megfelel a statisztikai elszámolások szerinti keresetnek, függetlenül attól, hogy az ilyen címen kifizetett összegek után kell-e személyi jövedelemadót fizetni vagy sem, illetve alapját képezi-e vagy sem a bérjárulékoknak. (...)

(4) Bérjárulékok a szociális hozzájárulási adó, a szakképzési hozzájárulás, továbbá minden olyan adók módjára fizetendő összeg, amelyet a személyi jellegű ráfordítások vagy a foglalkoztatottak száma alapján állapítanak meg, függetlenül azok elnevezésétől.”

A Kérelem tárgyára tekintettel fontos tisztázni, hogy ezen rendelkezések értelmében számviteli szempontból a befektetésekért felelős vezető megbízási díja bérköltségnek, és az ezzel összefüggésben felmerült közterhek pedig bérjáruléknak minősülnek, és mindkettő személyi jellegű ráfordításnak tekintendő.

3.2.4. Az Eszr. 29. § (6) bekezdés c) pontja szerint „A fedezeti alap kiadásai között kell elkülönítetten kimutatni a szolgáltatások kiadásait, a tagoknak visszatérített összeget, a pénzügyi műveletek kiadásait, a fedezeti alapot terhelő jogosulatlan kifizetéseket, valamint a tagdíjat nem fizető pénztártag hozamából a működési és likviditási alapba átcsoportosított összeget. (...)

c) Pénzügyi műveletek ráfordításaként kell – a pénzügyi rendezéskor – kimutatni a szolgáltatási célú tulajdoni részesedést jelentő befektetések, a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, valamint a diszkont értékpapírok értékesítésekor, beváltásakor – a kamat nélküli (kamattal csökkentett) – eladási ára és könyv szerinti értéke közötti veszteségjellegű különbözeteket (árfolyamveszteséget), a befektetési jegyek eladásakor, beváltásakor realizált veszteséget, a deviza- és valutakészletek forintra történő átváltásával, valamint a mérlegforduló-napi értékelésével kapcsolatos árfolyamveszteséget, továbbá a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításait. A pénzügyi műveletek ráfordításainak elszámolásánál a Tv. 85. §-ának a vonatkozó előírásait kell figyelembe venni. A pénzügyi műveletek ráfordításai között kell kimutatni a pénztár befektetési tevékenységével kapcsolatban igénybe vett befektetési szolgáltatásokkal kapcsolatos ráfordítások (vagyonkezelői díj, letétkezelői díj stb.) fedezeti alapot terhelő vagyonarányos részét.”

Az Eszr. 29. § (6) bekezdés c) pontja tehát előírásokat tartalmaz a befektetési szolgáltatások ráfordításaival összefüggésben, mely magában foglalja az egyes személyi jellegű kiadásokat is, ilyen módon *speciális* előírás a személyi jellegű kiadásokkal kapcsolatos általános rendelkezéshez képest [Eszr. 29. § (9) bekezdés b) pont].

Kimondja, hogy a fedezeti alapon kell kimutatni a pénzügyi műveletek ráfordításai között a pénztár befektetési tevékenységével kapcsolatos befektetési szolgáltatások ráfordításainak fedezeti alapot terhelő vagyonarányos részét. A rendelkezés példaként nevesíti a vagyonkezelői és a letétkezelői díjat, azonban a felsorolás nem taxatív, a befektetési tevékenységgel kapcsolatos befektetési szolgáltatások ráfordítása pedig gyűjtőfogalom, melybe beletartozik – többek között – a megbízott befektetésekért felelős vezető személyéhez kapcsolódó bérköltség és bérjárulék fedezeti alapra jutó vagyonarányos része is, hiszen a tevékenységet megbízási jogviszony keretein belül végzi, azaz a vagyonkezelővel és a letétkezelővel egyezően szolgáltatást nyújt.²

Mindezek értelmében e költség típus is az Eszr. 29. § (6) bekezdés c) pontjának hatálya alá tartozik, azonban (e tekintetben) szemben a Kérelmező álláspontjával nem minősül vagyonkezelői díjnak, hanem „saját jogon” része az előírásban megjelölt halmaznak.

Az önkéntes pénztárak gazdálkodását a pénztári alapok határozzák meg, melyek közül potenciálisan a fedezeti alap mértéke a legnagyobb. Ezen alap szolgálja a pénztártagok által igénybe vett szolgáltatások finanszírozását, mindemellett vagyonarányosan számos kiadást generál (így például megbízási díjat és az esetlegesen kapcsolódó közterheket), ezért ésszerű és indokolt az előírás, mely szerint az általános pénztári működést támogató foglalkoztatottakhoz kapcsolódó és működési alapon elszámolt személyi jellegű kiadásokkal szemben a fedezeti alap befektetéseivel összefüggő szolgáltatásokhoz köthető személyi jellegű kiadások – vagyonarányosan – a fedezeti alapot terhelik.

A fenti értelmezést támogatja továbbá az is, hogy a vagyonkezelő és a megbízott befektetésekért felelős vezető tevékenysége jellegét tekintve azonos, egyaránt az Eszr. 29. § (6) bekezdés c) pontja szerinti szolgáltatás nyújtása által merül fel megbízási díjuk (és közterhei) mint kiadás, és annak a fedezeti alaphoz kapcsolódó vagyonarányos része egyértelműen meghatározható.

Ezen egészség- és önségélyező pénztárakra vonatkozó számviteli elszámolási szabály alkalmazása kötelező, fontos azonban megjegyezni, hogy az nem vonatkozik a munkaviszony keretében alkalmazott befektetésekért felelős vezetőre, munkaviszony keretében ugyanis nem kerül sor szolgáltatásnyújtásra.

3.2.5. A Kérelemre történő teljes körű válaszadás érdekében az MNB az alábbiakat jegyzi meg.

Az Adatszolgáltatási rendelet 5. melléklete („Az egészségpénztár, az önségélyező pénztár, valamint az egészség- és önségélyező pénztár felügyeleti jelentéseire vonatkozó részletes kitöltési előírások”) 1.2. pontja (71EB Pénzforgalmi kiadások c. tábla) értelmében a „71EB10303 A befektetések vagyonarányos költségei” soron „...kell kimutatni a pénztár befektetési tevékenységével kapcsolatban igénybe vett befektetési szolgáltatásokkal kapcsolatos ráfordítások számla alapján pénztári alapot terhelő vagyonarányos részét, külön kimutatva a vagyonkezelői-, letétkezelői díj összegét, illetve a nem nevesített vagyonarányos költségeket összevontan (pl. értékbecslő díja). Itt számolhatók el a pénztári eszközök befektetéseit – részben vagy egészben – saját maga kezelő pénztárnál az e tevékenységet kizárólagosan

² Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény (Öpt.) 2. § (2) bekezdés d) pontja szerint „szolgáltató: az a természetes személy, jogi személy, amely a pénztárral kötött szerződés alapján a pénztár részére a pénztárüzem működésének részét képező, azt lehetővé tevő, elősegítő, illetve a pénztári szolgáltatásokat ténylegesen nyújtó tevékenységet végez – ide nem értve az egészségpénztári szolgáltatót. Szolgáltatónak minősül különösen az, aki (amely) a fentiekben meghatározott pénztár részére letétkezelői tevékenységet folytat, amelyhez a pénztár a befektetési üzletmenetét, illetve a könyvelése, nyilvántartásai vezetését kihelyezte, amely a pénztár részére tagszervezést végez, illetve amely az egészségpénztárak, egészség- és önségélyező pénztárak részére szolgáltatás-szervezési tevékenységet lát el. Szolgáltatónak minősül az is, aki (amely) az e pontban meghatározott szolgáltatóval kötött szerződés alapján az előzőek szerinti, pénztárral kapcsolatos tevékenységet végez”.

végző, munkaviszony keretében foglalkoztatott személyek alkalmazásából fakadó, személyi jellegű költségek és azok közterhei, a teljes pénztári vagyon és a saját kezelésű vagyon arányában. Amennyiben a pénztár saját kezelésű vagyonrésze az 1 milliárd forintot meghaladja, akkor a fenti költségek teljes egészében elszámolhatók a befektetések vagyonarányos költségei között. A befektetések vagyonarányos költségei között számolhatók el a pénztár ingatlanbefektetéseivel kapcsolatban felmerülő ingatlanértékeléssel és műszaki ellenőri tevékenységgel kapcsolatos költségek és ráfordítások.”

Az önkéntes kölcsönös egészség- és öngégyező pénztárak egyes gazdálkodási szabályairól szóló 268/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet (Ebr.) 4. § (6) bekezdése az Adatszolgáltatási rendelet fent megjelölt szabályával összhangban előírást tartalmaz a *munkaviszony* útján alkalmazott befektetéseikért felelős vezetővel kapcsolatban.

E szerint „A befektetések vagyonarányos költségei között számolhatók el a pénztári eszközök befektetését – részben vagy egészben – saját maga kezelő pénztárnál az e tevékenységet kizárólagosan végző, munkaviszony keretében foglalkoztatott személyek alkalmazásából fakadó személyi jellegű költségek és azok közterhei, a teljes pénztári vagyon és a saját kezelésű vagyon arányában. Erről a pénztárnak a hozamfelosztási szabályzatában kell rendelkeznie. Amennyiben a pénztár saját kezelésű vagyonrésze az 1 milliárd forintot meghaladja, akkor a fenti költségek teljes egészében elszámolhatóak a befektetések vagyonarányos költségei között. A befektetések vagyonarányos költségei között számolhatók el a pénztári ingatlanbefektetéseivel kapcsolatban felmerülő ingatlanértékeléssel és műszaki ellenőri tevékenységgel kapcsolatos költségek és ráfordítások. A pénztár nem számolhatja el a befektetések vagyonarányos költségei között a meg nem valósult ingatlanbefektetés előkészítésével kapcsolatos költségeket és ráfordításokat.”

Az Ebr. 4. § (6) bekezdése a költségek egyes alapok közötti megoszlásáról nem rendelkezik, azonban az idézett bekezdés együttesen értelmezendő az Öpt. 36. § (4) bekezdés d) pontjával, mely kimondja, hogy „d) a befektetések vagyonarányos költségeit annak az alapnak a terhére kell elszámolni, amellyel kapcsolatban felmerült, ideértve a befektetett, illetve a forgóeszközök között kimutatott kamatozó értékpapírok beszerzési árában felhalmozott kamat összegét is. A befektetések további költségeit a működési alap terhére kell elszámolni. (...)”

Mindezek alapján a pénztár saját befektetési tevékenységével kapcsolatban munkaviszony keretében foglalkoztatott személlyel kapcsolatos személyi jellegű kiadások fedezeti alapra jutó vagyonarányos része a teljes pénztári vagyon és a saját kezelésű vagyon arányában elszámolható a fedezeti alap kiadásai között, ha az érintett személy kizárólag a pénztári eszközök befektetésének kezelésével foglalkozik, amennyiben pedig a pénztár saját kezelésű vagyonrésze az 1 milliárd forintot meghaladja, úgy az elszámolhatóság tekintetében a teljes pénztári vagyon és a saját kezelésű vagyon arányára vonatkozó korlátozás, arányosítási kötelezettség már nem áll fenn, azonban továbbra is figyelembe kell venni az érintett vagyon alapok közötti megoszlását.

Az Ebr. ezen elszámolási előírásának alkalmazása a pénztárak számára nem kötelező, mindössze lehetőség.

A Kérelmező által hivatkozott Adatszolgáltatási rendelet a 3.2.5. alpont első bekezdésében idézett előírást tartalmazza a munkaviszony keretében alkalmazott befektetési tevékenységgel foglalkozó személy tekintetében, mivel munkaviszony keretében nem kerül sor szolgáltatásnyújtásra, azaz nem tartozik a „pénztár befektetési tevékenységével kapcsolatban igénybe vett befektetési szolgáltatásokkal kapcsolatos ráfordítások” közé.

Az Adatszolgáltatási rendelet így egyértelműsíti az adatszolgáltatási kötelezettséget az Eszr. 29. § (6) bekezdés c) pontjában (befektetésekhez kapcsolódó *befektetési szolgáltatásokból eredő* személyi jellegű költségek), valamint az Ebr. 4. § (6) bekezdésében szabályozott (befektetésekhez kapcsolódó *munkaviszonyból eredő* költségek) kérdések tekintetében is.

Felhívom szíves figyelmét arra, hogy az MNB véleményét kizárólag a Pénztár által rendelkezésre bocsátott információk alapján alakította ki, és az abban foglalt egyedi jogértelmezés csak a Pénztár által a Kérelmekben előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, a benne foglaltaknak más hatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma. A jelen állásfoglalás kizárólag a Pénztár tájékoztatása céljából készült, a benne foglaltak egyéb célok érdekében, továbbá harmadik személyekkel szemben nem használhatóak fel, illetve jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

Budapest, 2024. október 28.